

Alotul Cultural

Arad

Invățătorilor

ORGAN SĂPTĂMĂNAL PENTRU APĂRAREA INTERESELEOR ÎNVĂȚĂTOREȘTI

Pentru inițiatorii

„Gazetei Invățătorilor“.

Marea vijelie deslănțuită asupra Europei înainte cu zece ani și mai bine, a conturbat în mersul lor normal toate societățile, ba chiar și puternicile organizații de stat supunând sufletul omenesc la tentative necunoscute până atunci. Noi aptitudini au fost descoperite în mulți oameni și unii din ei nici nu și-au mai putut continua munca cu care se îndeletniciseră până la acea dată.

Zilele următoare decretării păcii, în unele locuri, între cari în primul rând socotesc țara noastră, prin realizarea viselor de veacuri de popoare, au produs o stare de spirit foarte entuziasmată, care în felul său și într-o măsură oare care, a împiedecat generația, care venea tocmai la rând să relaționeze firul conducerii unei societăți pe care îl lăseseră din mână conducătorii de azi, conturbați în acțiunea lor normală de vijelie deslănțuită.

Din aceste două motive, nici azi, după zece ani de pace, în mult dorita noastră patrie nu și-au reluat normala lor funcționare aproape nici una din societățile, cari înainte de marea vijelie lucrau cu foarte frumoase succese pentru conservarea și fericirea neamului nostru.

Acestea sunt cauzele pentru cari nici tagma noastră dascălească nu și-a reluat încă firul activității sale normale și multiple spre mulțumirea... nici chiar a sa.

Apariția acestor modeste gazete și mișcarea ivită în mod spontan în cercurile învățătoarești pentru reorganizarea „Asociației învățătorilor din județul nostru, care va continua activitatea fostei Reuniuni a învățătorilor de pe vremuri, sunt semne, că învățătoarea noastră s'a deșteptat de pe urma vijeliei și-a zlelor de entuziasm și constatând, că fără muncă desinteresată nu se poate realiza nimic bun și tracic pentru interesul general al neamului și pentru propriul său prestigiu, își reia munca serioasă cu multă plăcere și însuflețire.

Faptul acesta prezintă un deosebit interes nu numai pentru corpul didactic, ci și pentru întreaga societatea noastră românească cu atât mai văditos cu cât inițiativa, cel puțin în privința gazetei, este a tinerii generații; prin ce se spulberă acuzațiile cu lipsa de entuziasm adusă până mai ieri acestei generații.

Interesul general al chestiunii consistă în faptul, că tinăra generație, fiind pregătită în spiritul vremurilor noi este o garanță că munca reînceptă, alimentată cu vitalitatea, căldura entuziasmului tineresc și ajutată de mijloacele științei moderne va da rezultatele dorite de noi de toți.

Consider ca o calitate, care duce la muncă armonică și deci la izbândă, a întreprinderii acestor tineri faptul peccat de logic, pe atât de cuvințos, că nu fac ca tinerii din țara fără bătrâni ci apelează la sprijinul colegilor

mai bogați în experiențe. Această împrejurare arată în mod foarte clar desinteresul ce-l au pentru munca refacepută, iar o muncă începută cu atât entuziasm și cu atât altruism nu poate decât reuși aducând rezultate frumoase.

Printre inițiatorii „Gazetei Invățătorilor văd remarcându-se până acum doi distinși foști elevi ai mei: Ioan Dreclin și Ion Jelecutean, sper, că în curând o să le urmeze și ceilalți — căroră le zic: *Considerând munca voastră isvorată din cea mai curată dragoste pentru prosperarea intereselor dascălești și sfătuindu-vă să vă conduceți și mai departe numai de această dragoste, Vă asigur de tot sprijinul ce vi-l pot și vreau să vi-l dau*

Teodor Mariaș prof.

Incadrarea învățătorilor

din teritoriile alipite.

La Camera s'a depus următorul proiect de lege, prin care se modifică art. 224 din legea învățământului primar, referitor la încadrarea membrilor corpului didactic primar din teritoriile alipite.

Art. unic. — Art. 224 din legea învățământului primar din 1924 se modifică precum urmează:

Incadrările membrilor corpului didactic primar din teritoriile unite făcute prin dispozițiunile ministeriale No. 112.791 și 118.283 din 1921, înaintările obținute până la 1 Septembrie 1925 pe baza de examene conform legii învățământului primar din vechiul Regat, precum și verificările făcute în baza art. 224 din legea învățământului primar din 1924, se confirmă ca legale.

Toți învățătorii, și învățătoarele și conducătoarele de grădini de copii din teritoriile unite, numiți sub regimul legilor cari au guvernat acele provincii până la Unire, fie că funcționează în teritoriile unite, fie în Vechiul Regat, neîncadrați încă, se vor încadra, după punerea în aplicare a legii de față precum urmează:

1. Dacă la 1 Septembrie 1924 aveau trei ani de serviciu, ca definitiv 2. Acei cari aveau șase ani de serviciu împliniți înaintați de gradul II 3. Învățătorii cu 12 ani împliniți, ca învățători de gradul I.

Toți acei încadrați după această lege se consideră încadrați pe ziua de 1 Septembrie 1924 și intră pe aceeași dată sub regimul legii organice a învățământului primar din 1924

Normaliștii absolvenți din 1924 și anii următorii, cari au fost mobilizați, vor fi încadrați socotindu-li-se timpul pentru încadrarea, gradațiile și pensiune de la data când aveau dreptul a fi numiți în învățământ.

Toate drepturile materiale ce decurg din aceste încadrări intră în vigoare de la 1 Ianuarie 1930.

Rugăm pe toți onorații noștri abonați să-și achite de urgență abonamentul.

O nouă îndrumare.

Românii de dincoace de Carpați chiar din cea mai îndepărtată obârșie, am avut multe de îndurat. Țăranul legat de glie în formă de lobag și slugă a nemeșului ungar, sorocit cu o vitalitate resbitoare prin noianul tuturor încercărilor de desființare, călăuzit de credința religiei creștine, a portului și a obiceiurilor, în fine după lupte crâncene de existență națională, a isbutit de a fi așezat în cadrele hotărâtor etnice. Ajungerea îndeplinirii acestor stănte ideale, visat de înaintașii noștri, a fost preconizat în toate timpurile de conducătorii naturali: de preoți și învățători. Preotul cu sfința cruce, și învățătorul cu arma sfinței au fost scutul și pavăza neamului românesc. Unul întărea credința, iar celalalt lumina și creia orizontul de lămuriri în raport cu cultura ce o pesedau celelalte popoare de pe glob. În timpurile grele unul se ruga pentru popor, iar celalalt îl conducea la atacul de apărare în deplină cunoștință de cauză și încurajat de poezii învățați de ei în școala satelor. Acest doi factori de importanță au inspirat neamului românesc seva de nutrițiune sufletească și de vitalitate, ba ce este mai important, ei au pregătit poporul pentru ceasul desrobirei, pe care noi cei de azi am fost fericici de a-l trăi.

Învățătorul român din era de tristă amintire a fost un adevărat îndrumător. Deși a trăit între împrejurări materiale modeste, totuși a fost plin de demnitate susținându-și prestigiul în fața tuturor încercărilor și al ispitelor. Aveau cei doi factori să lucreze mână în mână, dar fiecare și păstra independența și calitatea tagmei din care făcea parte. Ambii erau considerați de adevărați apostoli ai neamului românesc.

Deși legea draconică alul Aponnyi stabilise profunditatea școlilor românești, probând mai întâi prin cucerirea sufletului învățătorului, deducând, că dacă învățătorul român ar deveni un Efiates, atunci ar fi câștigat sufletul școlii prin tradare, iar neamul românesc și-ar fi pierdut busola de conducere, — prin urmare ideala cel sfânt ar fi fost determinat spre povârniș. Antagoniștii noștri, însă s'au ișelat, amar, pentrucă toate încercările și toate tentativele lor s'au isbit de stânci de granit, s'au sfârmat de caracterele firme și neșovăitoare ale învățătorilor școlilor românești.

Cum s'a lucrat în școală, care a fost motorul de salvare?, înțelegând, că conștiința națională va putea fi cultivată și susținută trează numai printr'o educație bine determinată, învățătorul aranja materialul de istorie în mod paraneal: Lui Arpad îl opunea pe Traian. Cel conduși de Arpad au făcut cuceriri prin vandalisme, iar Romanii lui Traian prin luptă dreaptă. Deși istoria românilor nu figura în programa analitică ca obiect obligator, ba era chiar interzisă, totuși învățătorul român o transpunea în sufletele atât acelor mici, cât și a celor mari, — fie chiar și în mod clandestin S'os odată la suprafață sentimentului național, iar conștiința națională fiind trează, acestea trebuiau manifestate și în public, ceiace învățătorul tot cu elevii săi ori cu tinerimea o aplica în concert: prin declamări, teatre, cântări corale și dansuri naționale (Pe feciorii satelor tot învățătorii i-au învățat „Călușerul și Bătuta“). Aceste manifestări erau pe toate muniile românești, convingându-se despre comorile, ce le conține sufletul neamului. Manifestările aceste culturale de

calbru național, aranjate de învățătorii cu elevii, erau privite ca o școală mare pentru cei mulți.

Așa au lucrat învățătorii de ieri, cari de mulți sunt priviți ca trecuți în domeniul bătrânețelor și prin urmare considerați ca uzati. Învățătorii de azi și cari muncesc și azi nu sunt uzati, pentrucă ei au canalizat linia de conduită, chiar pentru prezent și deceniile viitoare (să nu zic secole), care linie ar fi bine să fie considerată de învățătorii tineri, ceiace siguri o vor face.

Azi, ni se pune o întrebare: Oare pentru păstrarea avutului național câștigat, sunt suficiente acele mijloace de luptă și apărare, de cari s'a ajutat învățătorul român în trecut? Răspunsul este negativ.

A conduce un stat nu e lucru ușor. Cum, noi, românii subjugăți fiind mai multor stăpâniri cu deosebite obiceiuri, nu putem consolida coeziunea între frați în așa formă ca să ne gândim la fel, iar de altă parte, condițiunile de trai însă sunt diferite — după regiuni, — deci o consolidare se impune. Pelângă mijloacele din trecut, învățătorul zilelor de azi va trebui să mai recurgă încă la unul foarte ponderos: în organizarea țării în asociațiuni de cooperatie, care, în frunte cu el să se ocupe de îmbunătățirea stării ei materiale, știut fiind că cu un popor cult și bine aranjat materialicește se pot promova mai cu siguranță și interesele de stat.

In trecut spiritul conducător al popoului românesc a fost biserica și școala, iar pentru viitor să mai adaugă și cooperatia, despre care vom vorbi de altădată.

Dimitrie Boariu

In amintirea unei învățătoare

Iulia Prohab măr. Ardelean, fost învățătoare în comuna Zărând, a trecut la cele eterne. După o muncă dascălească de aproape cinci decenii, împacată cu conștiința și cu sufletele alese pe cari le-a dat neamului, se odihnește senină în pământul Patriei pe care l'a dorit atât de mult intrat în dominație română. Educatoarea, mamă, soție, împreună de sentimentul sacrificiului, din partea bună și aleasă a sufletului, a lăsat să se strecoare tot ce poate înălța și reculege. Alături de soțul ei Emanuil Ardelean, în pribegia vicisitudinilor vieții, nu-și uită chemarea obligatiilor multiple, pe cari cu seninătatea impulsului constructiv le enumără printre dogmele credinței mântuitoare. Smulșat din locul nașterii, își întovărășește alesul prin cele meleaguri unde împrăștiat cu desinteresare isbucnirile muncii și ale sbuciumului. Comunele Chechia, Taut, Ciula și Zărând pomenești cu sfințele clipele de acțiune românească a acestei învățătoare trezită din copilărie în gânduri și fapte naționale. Dăruită cu trei odrasle, prin ele își mărește efortul acțiunilor, stropindu-l de mici cu apa idealului românesc. Prin acești trei s'a cununat cu dănuirea ființei sale și cu amintirea duloasă a soțului și a prietenilor.

S'a născut, a trebuit să moară ca să îndeplinească legea firii. Pe mământul ei proaspăt o lacrimă ferbinte și o floare a recunoștinții. Prietenul nostru Emanuil mângăieri de resignare iar, fiilor, imboldul de a-i pomeni cu drag și smerenie numele.

